

ministri käskkiri

Tartu

3. juuli 2008. a 840

Programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine”
kinnitamine ja programmi elluvijja volituste andmine

„Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” § 12 lg 4, § 20 lg 1 ja 3 alusel:

1. Kinnitan „Inimressursi arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna „Elukestev õpe” meetme „Teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine” rakendamiseks programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine” ning „Programmi 2008.a. eelarve ja tegevuskava” (lisad 1 ja 2).
2. Volitan Riiklikku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskust täitma programmi elluvijja ülesandeid.
3. Analüüsi- ja planeerimisosakonna raamatupidamistalitusel kanda punktis 2 nimetatud ülesannete täitmiseks Riiklikule Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskusele üle riigieelarve seaduses määratud vahendid.
4. Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtule “Halduskohtumenetluse seadustikus” sätestatud korras.

Laine Jänes
kultuuriminister
haridus- ja teadusministri ülesannetes

LISA 1
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri ...3... juuli 2008. a
käskkirjaga nr ..840.

**„Inimressursi arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna „Elukestev õpe”
meetme „Teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine”
programm „Õppenõustamissüsteemi arendamine”**

Sisukord

1. Programmi nimetus	2
2. Programmi eesmärgid	2
3. Mõisted ja lühendid	2
4. Programmi vajalikkuse põhjendus	3
5. Programmi seosed teiste prioriteetsete suundade, rakenduskavade ja strateegiatega ning valdkondlike arengukavadega	4
6. Programmi sihtgrupp	5
7. Programmi tegevused	5
8. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud	6
9. Programmi abikõlblikkuse periood	8
10. Programmi eelarve	8
11. Programmi ajakava	10
12. Indikaatorid	12
13. Programmi rakendusasutus ja rakendusüksus	13
14. Elluviija ja partnerid	13
15. Elluviija õigused ja kohustused	14
16. Rakendusüksuse õigused ja kohustused	15
17. Toetuse väljamaksete tegemise kord	15
18. Programmi muutmise tingimused	16
19. Programmi aruandlus	17
20. Teavitamine	18
21. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine	18

Programm „Õppenõustamissüsteemi arendamine” (edaspidi *programm*) on loodud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013” ja sellest tuleneva „Inimressursi arendamise rakenduskava” alusel prioriteetse suuna „Elukestev õpe” meetme „Teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine” rakendamiseks. Programm on koostatud „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 12 lg 4 ja § 20 lg 1 alusel.

1. Programmi nimetus

Õppenõustamissüsteemi arendamine

2. Programmi eesmärgid

2.1. Üldeesmärk

Piirkondlike õppenõustamiskeskuste loomise ja nõustamiskvaliteedi arendamise kaudu on paranenud nõustamisteenuse kättesaadavus õpilaste koolist väljalangevuse ennetamiseks ja noorte edasise toimetuleku ning konkurentsivõime suurendamiseks igapäevaelus ja tööturul.

2.2. Alaeesmärgid

- 2.2.1. õppenõustamissüsteemi arendamine on käivitatud;
- 2.2.2. nõustamisteenuse pakkumine on tagatud kõigis piirkondades;
- 2.2.3. nõustamisteenuse osutajad on koolitatud.

3. Mõisted ja lühendid

- 3.1. Haridusliku erivajadusega (HEV) õpilane - õpilane, kelle eriline andekus, õpi- või käitumisraskused, terviserikked, puuded või pikema-aegne õppetööst eemalviibimine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi kas õppesisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sh alternatiivsed kommunikatsioonid, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid, tugipersonal jm) või õpetaja koostatud töökavas vastava klassiga töötamiseks.
- 3.2. Individuaalne õppekava – hariduslike erivajadustega õpilase jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Individuaalse õppekavaga võib esitada kooli õppekavaga võrreldes erisusi nõuetes õppesisule, õpitulemustele, sätestada erisusi õppekorralduses, samuti inimressursi kaasamise vajadustes.
- 3.3. LÕK – põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava, õppekava kerge intellektipuudega õpilaste õpetamiseks.
- 3.4. TÕK – toimetuleku riiklik õppekava, õppekava mõõduka ja raske intellektipuudega õpilaste õpetamiseks.
- 3.5. Nõustamisteenuse osutajad – psühholoogilise-, eripedagoogilise-, logopeedilise- ja sotsiaalnõustamise alast nõustamisteenust pakuvad spetsialistid ja õppenõustamiskeskuste töötajad (piirkondlikud koordinaatorid või keskuste juhatajad).

- 3.6. Õppenõustamiskeskus - piirkonna õppeasutusi teenindav tugikeskus, mis korraldab laste arenguliste erivajaduste varajaseks märkamiseks ja individuaalse arengu toetamiseks metoodilist nõustamist ja psühholoogilise-, eripedagoogilise-, logopeedilise ja sotsiaalnõustamise alase teenuse osutamist lastele, noortele, lastevanematele, õppeasutuste pedagoogidele, spetsialistidele ja kohaliku omavalitsuse ametnikele.
- 3.7. Piirkond – õppenõustamiskeskuste ja õppenõustamisteenuse pakkumise mõistes on piirkonnaks maakonnad ja Tallinna linn; nägemis- ja kuulmispuudega õpilaste nõustamisel on piirkonnaks kogu vabariik.
- 3.8. Partner - struktuuritoetuse seaduse mõistes „projektis osalev isik“.
- 3.9. Programmi nõukoda - nõukoja eesmärk on nõustada programmi strateegiliselt, jälgida programmi kulgu ning anda vajaduse korral soovitusi ja teha ettepanekuid muudatuste sisseviimiseks. Nõukoja koosseisu kuuluvad rakendusasutuse, rakendusüksuse, elluviija ja sihtgruppide esindajad.

4. Programmi vajalikkuse põhjendus

Praegu toimiv pedagoogilis-psühholoogiline nõustamine on killustatud ja piirkonniti ebaühtlaselt kättesaadav. Teenuste erisus on suur ning ei paku küllaldaselt vajalikku ja kvaliteetset tuge õpiraskustesse sattunud, emotsionaalhäirete või sotsiaalsete probleemidega lastele, nende vanematele ja õpetajatele. Nõustamiskeskused, mis pakuks nii eripedagoogilist, psühholoogilist kui sotsiaalpedagoogilist nõustamist ja õpituge on olemas vaid kahes linnas (Tartus ja Pärnus) ning neid finantseeritakse kohalike omavalitsuste poolt.

Koolieelses eas hariduslike erivajadustega (HEV) lastest on vaid 45% kaasatud erilasteaeda või lasteaia erirühma, mis on loodud valdavalt linnades. Ülejäänud erivajadustega lastele ei ole vajalikud tugiteenused kättesaadavad. Väga oluline on lastevanemate ja lasteaiaõpetajate nõustamine laste arenguprobleemide varajaseks märkamiseks ja võimalikult varakult arenguks vajaliku toe pakkumiseks.

Tõsiseks probleemiks haridusasutustes on kvalifitseeritud tugispetsialistide (eripedagoogide, logopeedide, psühholoogide, kooli sotsiaaltöötajate) vähesus, kuna väiksemates lasteaedades- koolides ei ole nimetatud spetsialistidel piisavalt töökoormust ühe ametikoha jaoks. Seetõttu on otstarbekas koondada spetsialistid nõustamiskeskustesse, kust saaksid vajalikku nõustamist ja tuge nii lapsevanemad, pedagoogid kui ka muud spetsialistid, kes tegelevad õpiraskustesse sattunud või probleemsete lastega.

Tugispetsialisti teenuse kättesaadavus kooli tüübiti, %			
Ametikoht	Algkool	Põhikool	Gümnaasium + põhikooli aste
Eripedagoog	7,1%	9,5%	13,4%
Logopeed	26,2%	38,7%	68,5%
Psühholoog	3,6%	9,5%	60,7%
Mitte kedagi	67,9%	51%	14,8%
Kokku koole	82	222	229

Allikas: EHIS, 2007 oktoober

Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikes (3¹) sätestatule töötavad kõikides maakondades nõustamiskomisjonid, kelle ülesandeks on meditsiiniliste, psühholoogiliste ja pedagoogiliste uuringute põhjal HEV õpilastele võimetekohase õppekava või kooli soovitamine,

vajadusel õpilaste eriõppele (erikooli või eriklassi) suunamine või pikenduse andmine koolikohustuse täitmiseks.

Seadusest tulenevalt ei ole nõustamiskomisjoni ülesandeks nõustamisteenuse osutamine, kuigi paljud komisjonid sellega tegelevad, sest nõudlus piirkondades vastava teenuse järele on väga suur.

Lisaks õpilastele vajavad vastava ettevalmistusega nõustajate-metoodikute abi ka lapsevanemad ning pedagoogid. Vanemad vajavad pikaajalist nõustamist, selgitamist, veenmist soovitatud õppekava ja kooli õigsuses ja vajalikkuses, samuti nõustamist selles osas, kuidas toetada lapse arengut.

Kõige sagedasemad probleemid, millega pöörduvad vanemad ja õpetajad nõustamiskomisjoni või nõustamiskeskuste spetsialistide poole on:

- õpiraskused, edasijõudmatus koolis;
- käitumisprobleemid;
- õpivõimalused erivajadustega laste koolides ja pärast selle kooli lõpetamist;
- õppimisvõimalused tavakoolis lapsele sobiva õppekava (LÕK, TÕK) ja õppevormi järgi;
- individuaalse õppekava olemus, selle koostamine ja rakendamine;
- logopeedilised probleemid;
- koolikohustuse täitmisega seotud probleemid;
- lapse eripärast tingitud koolikonfliktid;
- emotsionaalsed probleemid ja suhtlemisraskused (koolis, kodus, kaaslastega).

Piirkondlikud õppenõustamiskeskused ja toimiv nõustamisvõrgustik aitavad kaasa õpilaste edukale osalusele võimetekohases õppes, koolist väljalangevuse vähendamisele ning seeläbi noorte konkurentsivõime paranemisele igapäevaelus ja tööturule suundumisel.

2006/2007. õppeaastal õppis üldhariduskoolides 265 nägemis- ja kuulmispuudega õpilast, neist erivajadustega laste koolides 175 õpilast ja tavakoolides 90 õpilast. Nägemis- ja kuulmispuudega õpilaste õpetamiseks kasutatakse puudespetsiifilisi õppevahendeid, nende õpetamise meetoodika erineb paljuski tavaõpilaste õpetamisest. Lapsevanemad, kelle lapsed käivad tavakoolis ja õpetajad, kes nendega tegelevad, vajavad kogemustega ja vastava valdkonna spetsialistide nõustamist, mis aitaks neil toime tulla nägemis- ja kuulmispuudega laste arengu toetamise ja õpetamisega. Praegu on sellist nõustamist olnud võimalik saada nägemis- ja kuulmispuudega laste koolidest, kus on olemas vastavad teadmised ja kogemus. Koolid (Tartu Emajõe Kool ja Tartu Hiie Kool) on suutnud nõustada peamiselt Lõuna-Eesti piirkonda, kuid programmi raames laiendatakse teenuse pakkumise võimalusi, muutes teenuse kättesaadavaks ülevabariigiliselt.

5. Programmi seosed teiste prioriteetsete suundade, rakenduskavade ja strateegiatega ning valdkondlike arengukavadega

Programmi eesmärgid ja nende saavutamiseks planeeritavad tegevused on seotud ning kooskõlas järgmiste strateegiatega, rakenduskavade ja arengukavade täitmisega:

„**Inimressursi arendamise rakenduskava**” näeb ette elukestva õppe suuna prioriteetide saavutamiseks ühe tegevusena elukestvat õpet toetava teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamist. Tagatakse eeskätt pedagoogilis-psühholoogilise nõustamise ning karjääriteenuste kättesaadavus ning vastav teavitustöö. Pedagoogilis-psühholoogiline nõustamine loob eeldused õpiprobleemide õigeaegseks tuvastamiseks ja noorte haridussüsteemist väljalangevuse ennetamiseks. Rakenduskavas nähakse ette regionaalsete meetoodiliste nõustamiskeskuste loomist, mille toel erinevate spetsialistide koostöös (eripedagoog, psühholoog, sotsiaalpedagoog jt) lahendatakse õpiraskustega õpilaste probleeme ning toetatakse erivajadustega õpilasi, nende vanemaid ja nendega töötavaid spetsialiste.

Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21”

Ühe Eesti jaoks olulisema haridusvajadusena on välja toodud tööealise elanikkonna üldise haridustaseme tõstmise vähemalt keskhariduseni. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb senisest enam kavandada ja rakendada õppe individualiseerimist võimaldavaid meetmeid, nagu tugisüsteemid HEV õpilastele, nõustamissüsteemi arendamine. Õpilase individuaalsust arvestav õpe nõuab paindlikku õppekorraldust, lapsevanemate kaasamist, kvaliteetsetid teenuseid pakkuvat nõustamissüsteemi, haridusastmeti sidustatud seadusandlust, erinevaid pedagoogilisi lähenemisviise.

Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala arengukava „Tark ja tegus rahvas” 2008 – 2011

Meetme „Võrdväärsete võimaluste loomine võimete- ja huvikohase ning kvaliteetse üldhariduse omandamiseks” raames nähakse ette nõustamisvõrgustike (õpiabikeskused, nõustamiskomisjonid) ja lõimitud nõustamismudeli (piirkondlikud pedagoogilis-psühholoogilised ning karjäärinõustamise süsteemid) arendamist, mille tulemusel suurenevad HEV õpilaste võimalused saada arenguabi ning paraneb noorte tööhõive- ja edasiõppimisvalim.

Üldharidussüsteemi arengukava 2007 – 2013

Alaeesmärgi „Õppijatele on loodud võimalused individuaalsust arvestavaks võimetekohaseks õppeks” tulemuste saavutamiseks on meetme 1.2.3. raames ette nähtud elukestvat õpet toetava teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine, sh piirkondlike nõustamiskeskuste loomine, maakondlike õpinõustamisteenuste koordinaatorite ja spetsialistide koolitamine.

Õppenõustamissüsteemi arendamise programmi eesmärkide täitmisele aitavad kaasa ka Elukestva õppe prioriteetse suuna meetmes „Teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine” rakendatav „Karjääriteenuste süsteemi arendamise programm” ja kaudsemalt ka meetme „Kooli pooleliijätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine” programmid „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine” ning „Üldhariduse kvaliteedi parandamist toetava õppeasutuse välis- ja sisehindamissüsteemi rakendumise toetamine”, samuti „Elukeskkonna arendamise rakenduskava” alasuund „Hariduslike erivajadustega õpilaste õpikeskkonna kvaliteedi parandamine HEV õpilaste koolide infrastruktuuri arendamise kaudu”.

Õppenõustamissüsteemi arendamisel lähtutakse 2005 - 2006. aastal Haridus- ja Teadusministeeriumis väljatöötatud lõimitud nõustamismudeli põhimõtetest.

6. Programmi sihtgrupp

Programmi sihtgruppi kuuluvad:

- 6.1. HEV õppurid (sh kuulumis- ja nägemispuudega õppurid);
- 6.2. HEV laste vanemad;
- 6.3. õppeasutuste pedagoogid ja spetsialistid;
- 6.4. kohalike omavalitsuste hariduskorraldusega tegelevad ametnikud;
- 6.5. nõustamisteenuse osutajad.

7. Programmi tegevused

7.1. Õppenõustamissüsteemi arendamine

- 7.1.1. kriteeriumide väljatöötamine optimaalse spetsialistide (nõustamisteenuse pakkujate) vajaduse väljaselgitamiseks piirkondades;
- 7.1.2. nõustamisteenuse rahastamise aluste ja õppenõustamiskeskuste rahastamise mudeli väljatöötamine;

- 7.1.3. nõustamisteenuse saamise võimaluste kaardistamine ja koostööskeemide väljatöötamine;
- 7.1.4. teiste riikide kogemuste kaardistamine ja analüüsimine ning parimate kogemuste kasutamine süsteemi arendamiseks;
- 7.1.5. nõustamisteenuse pakkumise korra ja struktuuri väljatöötamine kõikides piirkondades ning katsetamine;
- 7.1.6. õppenõustamiskeskuste töötajate nõustamine nõustamissüsteemi väljaarendamisel ja arengukavade koostamisel;
- 7.1.7. nõustamiskomisjonide rolli ja tööjaotuse ülevaatamine ning uute komisjoni tööpõhimõtete väljatöötamine;
- 7.1.8. nõustamisteenuse kvaliteedi hindamise põhimõtete ja aluste väljatöötamine, katsetamine ja vajadusel täiendamine;
- 7.1.9. koostööseminaride läbiviimine;
- 7.1.10. veebiportaali loomine ja arendamine õppenõustamisega tegelevatele spetsialistidele ja nõustamisteenust tarvivatele sihtgrupile;
- 7.1.11. küsitluse läbiviimine õppenõustamisteenuse kättesaadavuse ja rahulolu kohta (2010) ja sisendi saamine süsteemi edasiarendamiseks.
- 7.1.12. programmi elluviija poolt tegevuste 7.1, 7.2, 7.3 ja 7.4 ettevalmistamine, koordineerimine ja REKKis õppenõustamise alase metodikakeskuse kujundamine ning nõukoja tegevused.

7.2. Õppenõustamisteenuste pakkumine sihtgrupile

- 7.2.1. punktides 6.1 – 6.4 nimetatud sihtgrupile suunatud õppenõustamisteenuste (psühholoogiline-, eripedagoogiline-, logopeediline-, ja sotsiaalpedagoogiline nõustamine) ja kuulmis- ning nägemispuudega õpilastele nõustamisteenuse osutamine õppenõustamiskeskuste kaudu.

7.3. Õppenõustamisteenuse osutamisega seotud spetsialistide koolitamine ning juhendmaterjalide koostamine

- 7.3.1. koolitusvajaduse väljaselgitamine, täienduskoolituskava väljatöötamine ja koolituste läbiviimine;
- 7.3.2. juhendmaterjalide ja käsiraamatute koostamine, trükkimine ning jaotamine.

7.4. Programmi elluviimist toetavad tegevused

- 7.4.1. Teavitustegevused:
 - 7.4.1.1. konverentside ja piirkondlike infopäevade läbiviimine;
 - 7.4.1.2. teavitus-, info- ja reklaammaterjalide koostamine, tellimine ja jagamine sihtgrupile;
 - 7.4.1.3. muud teavitustegevused läbi erinevate meediakanalite.
- 7.4.2. Programmi ettevalmistamine, administreerimine.
Programmi elluviija tagab programmi eesmärkide saavutamiseks piisava tehnilise personali ning loob neile vajalikud töötingimused ja arenguvõimalused.

8. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

- 8.1. Tegevuste elluviimiseks tehtavad kulud on abikõlblikud, kui need on programmi tegevustega otseselt seotud ja elluviimiseks vältimatult vajalikud ning vastavad järgmistele tingimustele:
 - 8.1.1. kulud on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1081/2006, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999 (EST L 210, 30.07.2006, lk 1-11);

- 8.1.2. kulud on kooskõlas struktuuritoetuse seaduse § 21 lg 2 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 31.01.2007. a. määrusega nr 26 "Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord" (edaspidi *abikõlblikkuse määrus*);
- 8.1.3. kulud on kooskõlas programmis ning muudes õigusaktides sätestatud nõuetega.

8.2. Abikõlblikud kulud on:

- 8.2.1. programmi ettevalmistamise ja elluviimisega seotud personalikulud:
- 8.2.1.1. töötaja töötasu töölepingu, avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja, korralduse või võlaõigusliku lepingu alusel (sh sotsiaal-, tulumaks, kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlusmaksed);
- 8.2.1.2. töötaja puhkusetasu proportsionaalselt programmi heaks töötatud ajaga ja vastavalt „Puhkuseseaduses” sätestatud korrale;
- 8.2.1.3. töötaja transpordikulud vastavalt ühissõiduki piletile, taksoarvele või asutusesiselt kehtestatud isikliku sõiduvahendi kasutamise tingimustele ja korrale, aga mitte rohkem kui Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. a määruses nr 164 „Isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitise maksmise tingimused ja hüvitise piirmäärad” kehtestatud lubatud kulu kilomeetri kohta. Tasuline parkimine hüvitatakse kuludokumendi alusel, mis esitatakse koos selgitusega kulu vajalikkuse kohta;
- 8.2.1.4. lähetuskulud (sh päevaraha, majutuskulu, transpordikulu ja reisikindlustus) vastavalt asutusesisesele korrale õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses;
- 8.2.1.5. muud personalikulud (sh koolitus-, värbamis- ja tervishoiu kulud);
- 8.2.2. programmiga otseselt seotud üldkulud vastavalt abikõlblikkuse määrusele;
- 8.2.3. programmi elluviimiseks vajalikud rendi- ja üürikulud;
- 8.2.4. programmi abikõlblike kulude puhul tekkiv erisoodustusena käsitletav kulu ja tasutav maks „Tulumaksuseaduse” § 48 lõike 4 tähenduses;
- 8.2.5. käibemaks vastavalt abikõlblikkuse määruse § 6;
- 8.2.6. programmi haldamiseks vajaminevate seadmete, kontoritehnika ning mööbli soetamise kulud vastavalt abikõlblikkuse määruse § 8 sätestatule ning programmi tegevuste elluviimiseks vajalike soetuste kulud, kokku maksimaalselt 1% ulatuses programmi abikõlblikust kogumaksumusest;
- 8.2.7. programmi teavitamiskulud;
- 8.2.8. programmi raames toetatavate tegevustega otseselt seotud ja nende elluviimiseks vajalikud muud kulud.
- 8.3. Programmi raames on mitteabikõlblikud kulud lisaks abikõlblikkuse määruses § 15 loetelule veel:
- 8.3.1. organisatsiooni juhtimisega seotud personalikulu;
- 8.3.2. liiklusvahendite ostmise, liisimise ja rentimine;
- 8.3.3. kinnisasja ostmise;
- 8.3.4. asjade ja teenuste ostmise, mille maksumus jääb vahemikku 30 000 krooni (ilma käibemaksuta) kuni „Riigihangete seaduses” sätestatud piirmäär, kui pakkujate paljususe olemasolul ei ole küsitud kolme võrdlevat hinnapakumist. Kui elluviija organisatsioonisisene kord sätestab antud juhtumil madalama piirmäära, kohaldatakse seda;
- 8.3.5. asjade ja teenuste ostmise, mille maksumus ületab „Riigihangete seaduses” sätestatud piirmäära, kui ei ole järgitud seaduses sätestatud nõudeid;
- 8.3.6. õppenõustamiskeskuste ruumide ülalpidamisega seotud kulud.

9. Programmi abikõlblikkuse periood

Programmi abikõlblikkuse periood on 1.01.2008 kuni 31.12. 2011.

Abikõlblikuks võib lugeda kulud, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ja sellele järgneva 90 kalendripäeva jooksul tingimusel, et tegevused on toimunud abikõlblikkuse perioodil.

10. Programmi eelarve

10.1. Programmi kogumaksumus on 35 035 000 krooni, millest kuni 85% rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahenditest, maksimaalne summa 29 779 750 krooni.

Omafinantseeringu määr on minimaalselt 15% programmi kogumaksumusest ja minimaalne summa on 5 255 250 krooni.

10.2. Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes (kroonides)

Finantseerimisallikas		Summa	Osakaal (%)
Programmi kogumaksumus (rida 3+6)		35 035 000	100%
Struktuuritoetus	2. ESFi osalus (kuni 85%)	29 779 750	85%
	3. Toetus kokku	29 779 750	85%
Omafinantseering	4. Riiklik finantseering	5 255 250	15%
	5. Programmis osaleva isiku osalus	0	0%
	6. Omafinantseering kokku	5 255 250	15%

10.3. Programmi eelarve aastate lõikes (kroonides)

Tegevus	2008	2009	2010	2011	Kokku
Kogumaksumus	1 791 005	10 688 324	11 719 431	10 836 240	35 035 000

10.4. Programmi eelarve tegevuste lõikes (kroonides)

Rea nr	Kulukoht	Struktuuri-toetus	Omafinantseering			Kulud kokku	ESF tüüpi kulu	ERF tüüpi kulu
			Riiklik finantseering	Programmisisiku osalus	Omafinantseering kokku			
1	2	3	4	5	6=4+5	8	9	
1	Programmi administreerimine (sh ettevalmistamine)*	2 622 291	462 758	0	462 758	3 072 049	13 000	
1.1	Personalikulud	2 060 627	363 640	0	363 640	2 424 267	0	
1.2	Üldkulud	515 569	90 983	0	90 983	606 552	0	
1.3	Inventar	46 095	8 135	0	8 135	41 230	13 000	
2	Programmi sisutegevuste elluviimine	26 383 725	4 655 951	0	4 655 951	30 033 676	6 000	
2.1	Õppenõustamissüsteemi arendamine	11 966 058	2 111 657	0	2 111 657	14 071 715	6 000	
2.2	Õppenõustamisteenususte pakkumine sihtgrupile	13 240 757	2 336 604	0	2 336 604	15 577 361	0	
2.3	Õppenõustamisteenususe osutamisega seotud spetsialistide koolitamine ning juhendmaterjalide koostamine	1 176 910	207 690	0	207 690	1 384 600	0	
3	Programmi elluviimist toetavad tegevused	773 734	136 541	0	136 541	910 275	0	
3.1	Teavitustegevused	773 734	136 541	0	136 541	910 275	0	
4	Programmi tulud	0	0	0	0	0	0	
5	Kulud kokku	29 779 750	5 255 250	0	5 255 250	35 035 000	19 000	

* Administreerimisega on seotud vähemalt 2 ametikohta

11. Programmi ajakava

Rea nr	Tegevus	2008	2009	2010	2011
1.	Programmi administreerimine (sh ettevalmistamine)	X	X	X	X
2.	Programmi sisutegevused	X	X	X	X
2.1.	Õppenõustamissüsteemi arendamine	X	X	X	X
2.1.1.	kriteeriumide välja töötamine optimaalse spetsialistide (nõustamisteenuste pakkujate) vajaduse väljaselgitamiseks piirkondades;	X	X		
2.1.2.	nõustamisteenuse rahastamise aluste ja nõustamiskeskuste rahastamise mudeli väljatöötamine	X	X		
2.1.3.	nõustamisteenuse saamise võimaluste kaardistamine ja koostööskeemide väljatöötamine	X	X		
2.1.4.	teiste riikide kogemuste kaardistamine ja analüüsimine ning parimate kogemuste kasutamine süsteemi arendamiseks (parima praktika väljaselgitamine ja kontaktide loomine vastavate riikidega, valitud riikide süsteemidega tutvumine läbi õppereiside 2 riiki, saadud teabe analüüsimine, järelduste tegemine Eesti kontekstis)	X	X		
2.1.5.	nõustamisteenuse pakkumise korra ja struktuuri väljatöötamine kõikides piirkondades ja katsetamine (vajadusel pakkumise korra täiendamine)		X	X	X
2.1.6.	õppenõustamiskeskuste töötajate nõustamine õppenõustamissüsteemi väljaarendamisel ja arengukavade koostamisel		X	X	
2.1.7.	nõustamiskomisjonide rolli ja tööjaotuse üle vaatamine ja uute komisjoni töö põhimõtete väljatöötamine. (vajadusel põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja ministri määruste muudatustepanekute väljatöötamine)			X	
2.1.8.	nõustamisteenuse kvaliteedi hindamise põhimõtete ja aluste väljatöötamine, katsetamine ja vajadusel täiendamine			X	X

2.1.9.	koostööseminaride läbiviimine	X	X	X	X
2.1.10.	veebiportaali loomine ja arendamine õppenõustamisega tegelevatele spetsialistidele ja nõustamisteenust tarbivale sihtgrupile		X	X	X
2.1.11.	küsitluse läbiviimine õppenõustamisteenuse kättesaadavuse ja rahulolu kohta (2010) ja sisendi saamine süsteemi edasiarendamiseks			X	X
2.1.12.	Programmi elluviija poolt tegevuste 7.1, 7.2, 7.3 ja 7.4 ettevalmistamine, koordineerimine ja REKKis õppenõustamise alase meetodikakeskuse kujundamine ning nõukoja tegevused	X	X	X	X
2.2.	Õppenõustamisteenuste pakkumine sihtgrupile		X	X	X
2.2.1.	Punktides 6.1.1-6.1.4 nimetatud sihtgrupile suunatud õppenõustamisteenuste (psühholoogiline-, eripedagoogiline-, logopeediline-, sotsiaalpedagoogiline nõustamine) ja kuulmis- ning nägemispuudega õpilastele nõustamisteenuse osutamine nõustamiskeskuste kaudu		X	X	X
2.3.	Õppenõustamisteenuse osutamisega seotud spetsialistide koolitamine ning juhendmaterjalide koostamine		X	X	X
2.3.1.	koolitusvajaduste väljaselgitamine, täiendkoolituskava väljatöötamine ja koolituse läbiviimine		X	X	
2.3.2.	juhendmaterjalide ja käsiraamatute koostamine			X	X
3.	Programmi elluviimist toetavad tegevused	X	X	X	X
3.1.	Teavitustegevused	X	X	X	X
3.1.1.	konverentside ja piirkondlike infopäevade läbiviimine		X	X	X
3.1.2.	teavitus-, info- ja reklaammaterjalide koostamine, tellimine ja jagamine sihtgrupile	X	X	X	X
3.1.3.	muud teavitustegevused läbi erinevate meediakanalite	X	X	X	X

12. Indikaatorid

12.1. Programmi seos inimressursi arendamise rakenduskavas toodud indikaatoriga:

Prioriteetese suuna eesmärgid on:

1. Suurem osalemine elukestvas õppes vastavalt võimekusele ja vajadustele
2. Õpe üld- ja kutsehariduses on kõrgtasemeline ning vastab õppijate ja ühiskonna vajadustele;

Tegevus: Erivajadustega õpilaste toetussüsteemide arendamine

Indikaator	Selgitus	Praegune tase	Kontrolltase 2010	Sihttase 2011
Päevases õppevormis individuaalse õppekava alusel õppivate õpilaste osakaal	Päevases õppevormis IÕK alusel õppivate õpilaste osakaal põhihariduse omandajatest	2006-0 2007/2008 õppeaastal – 2%	3%	3,5%

12.2. Programmispetsiifilised indikaatorid:

Alaeesmärk 2.2.1	Õppenõustamissüsteemi arendamine on käivitatud
Väljundindikaatorid	<ul style="list-style-type: none">❖ rahastamise mudel on välja töötatud❖ nõustamiskomisjonide uued tööpõhimõtted on välja töötatud❖ nõustamisteenuse kvaliteedi hindamise põhimõtted on välja töötatud❖ läbi on viidud 4 üleriigilist koostööseminari❖ loodud on 1 veebiportaal❖ läbi on viidud 1 küsitlus õppenõustamisteenuse kättesaadavuse ja rahulolu kohta
Tulemusindikaator	Õppenõustamissüsteem on loodud ja toimib

Alaeesmärk 2.2.2	Nõustamisteenuse pakkumine on tagatud kõigis piirkondades
Väljundindikaator	Nõustamisteenuse pakkumise kord 15 maakonnas ja Tallinna linnas on välja töötatud
Tulemusindikaator	Õppenõustamisteenus on kättesaadav 15 maakonnas ja Tallinna linnas

Alaeesmärk 2.2.3	Nõustamisteenuse osutajad on koolitatud
Väljundindikaatorid	<ul style="list-style-type: none">❖ välja on töötatud 1 täiendkoolituskava õppenõustamiskeskuste töötajatele❖ välja on töötatud 1 täiendkoolituskava nõustamisteenust pakkuvatele spetsialistidele❖ läbi on viidud 2 täiendkoolitust (õppenõustamiskeskuste töötajatele ja nõustamisteenust pakkuvatele spetsialistidele)
Tulemusindikaator	Koolitatud on vähemalt 16 õppenõustamiskeskuste töötajat ja vähemalt 25 nõustamisteenust pakkuvat spetsialisti

13. Programmi rakendusasutus ja rakendusüksus

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 19.04.2007 määrusele nr 111 „Perioodi 2007 – 2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine” on programmi rakendusasutus Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja programmi rakendusüksus Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove (edaspidi *rakendusüksus*).

14. Elluviija ja partnerid

14.1. Elluviijaks nimetatakse Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus (edaspidi *elluviija*).

Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus (REKK) on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav asutus, kelle kaudu toimub ministeeriumi väljatöötatud hariduspoliitika elluviimine ja rakendumine üld-, kutse- ja täiskasvanuhariduse valdkonnas. Kuna REKKi ülesandeks on muuhulgas ka üldhariduse riiklike õppekavade väljatöötamine ning nende rakendamise suunamine vajaliku õppekirjanduse ja õppematerjalide hindamise, meetodiliste ja juhendmaterjalide koostamise ning koolide nõustamise kaudu, on seal olemas piisav kompetents tegelemaks ka õppenõustamise arendamisega. REKKil on olemas varasem edukas kogemus HEV laste nõustamisega tegelevate projektide elluviimisel. Seetõttu on REKK piisavalt pädev ning kogenud institutsioon korraldama ning koordineerima programmi eesmärkide saavutamiseks vajalikke tegevusi.

14.2. Programmi partnerid ja nende valiku põhjendus

Programmi partneriteks on alljärgnevad õppenõustamisteenuse osutamise, korraldamisega ja koordineerimisega tegelevad asutused ning kuulumis- ja nägemispuudega õppurite, nende vanemate ja õpetajate nõustamisteenuse osutamise tegelevad koolid:

- 14.2.1. Tallinna Haridusamet (Tallinna linn);
- 14.2.2. MTÜ Koostöökoda (Harju maakond);
- 14.2.3. MTÜ Lääne-Viru Omavalitsuste Liit (Lääne-Viru maakond);
- 14.2.4. MTÜ Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit (Ida-Viru maakond);
- 14.2.5. Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus (Hiiumaa maakond);
- 14.2.6. MTÜ Kuressaare Lastekaitse Ühing (Saare maakond);
- 14.2.7. MTÜ Läänemaa Õppenõustamiskeskus (Läänemaa maakond);
- 14.2.8. SA Raplamaa Info- ja nõustamiskeskus (Rapla maakond);
- 14.2.9. SA Kesk-Eesti Noortekeskus (Järva maakond);
- 14.2.10. MTÜ Jõgevamaa Nõustajate Ühendus (Jõgeva maakond);
- 14.2.11. Pärnu Õppenõustamiskeskus (Pärnu maakond);
- 14.2.12. MTÜ Viljandimaa Nõustamis- ja Õpiabikeskus „Vasem-parem“ (Viljandi maakond);
- 14.2.13. Tartu Nõustamis- ja Õpiabikeskus (Tartu maakond);
- 14.2.14. MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit (Valga maakond);
- 14.2.15. Põlva Kutsenõustamiskeskus (Põlva maakond);
- 14.2.16. Võru Linnavalitsus (Võru maakond);
- 14.2.17. Tartu Emajõe Kool;
- 14.2.18. Tartu Hiie Kool.

Programmi partnerid on välja valitud ja nimetatud kohaliku omavalitsuse üksuste maakondlike liitude ja maavalitsuste haridusosakondade koostöös. Maakondades, kus on olemas nõustamiskeskused, mis tegelevad juba suuremal või vähemal määral õppe- või noorte nõustamisega, valiti välja edasiarenduseks üks keskus, kes hakkab koordineerima kogu maakonna õppenõustamise valdkonda. Nendes maakondades, kus nõustamiskeskus puudub, on programmi partneriks valitud ühendus või asutus, kes on üles näidanud

valmisolekut maakonnas õppenõustamise koordineerimisega ja keskuse loomisega tegelemiseks. Programmi partnerite ülesandeks lähtuvalt käesolevas programmis sätestatust on oma piirkonnas õppenõustamisteenuse koordineerimine ja võrgustiku loomine, selle arendamine ja nõustamisteenuse osutamine (punktid 7.1.3, 7.1.5 ja 7.2.1). Õppenõustamiskeskuste ruumide ülalpidamisega seotud kulud ja osaliselt ka nõustamisteenuse osutamisega seotud kulud jäävad partnerite endi kanda ning neid ei hüvitata programmi eelarvest.

Nägemis- ja kuulmispuudega õpilaste vanemate ja õpetajate nõustamisega tegelevad 2 erivajadustega laste kooli. Tartu Emajõe Koolis õpetatakse nägemispuudega õpilasi, koolis töötab rehabilitatsioonimeeskond ning kool on tegelenud nägemispuudega õpilastele õppevara väljatöötamisega, samuti on koolist kujunenud nõustamiskeskus. Tartu Hiie Kool on põhikool kuulmis- ja kõnepuudega lastele, kes on juba pikemat aega tegelenud nõustamisalase tegevusega Lõuna-Eestis. Programmi raames hakkavad need koolid nõustamisteenust osutama üle kogu Eesti.

15. Elluviija õigused ja kohustused

- 15.1. Elluviija peab toetust kasutama sihtotstarbeliselt abikõlblike kulude katteks, mis on vajalikud programmis kirjeldatud eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks ning rakendama programmi vastavalt kinnitatud eelarvetele ja tegevuskavadele.
- 15.2. Elluviijale kohalduvad kõik struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud:
 - 15.2.1. koguma andmeid programmi aruandluse jaoks, sh programmis osalejate kohta kooskõlas „Isikuandmete kaitse seadusega”;
 - 15.2.2. esitama rakendusüksusele eelnevalt rakendusasutuse poolt kinnitatud programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava hiljemalt kalendriaasta 10. detsembriks. Koos nimetatud dokumentidega esitab elluviija rakendusüksusele väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani. Järgneva aasta eelarve ja tegevuskava koostamisel lähtutakse programmi eelarvest aastate lõikes (punkt 10.3) ja rakendusasutuse poolt koostatud soovituslikust vormist. Hangete läbiviimise plaan kajastab hankeid maksumusega üle 200 000 krooni (ilma käibemaksuta). Esimese aasta väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani esitab elluviija rakendusüksusele kuu aja jooksul peale programmdokumendi kinnitamist;
 - 15.2.3. järgima hangete läbiviimisel „Riigihangete seaduses” kehtestatud nõudeid;
 - 15.2.4. kehtestama hangete teostamise korra või muutma olemasolevat korda järgides alltoodud nõudeid:
 - 15.2.4.1. teenuste ja asjade hankimisel tuleb juhul, kui hanke eeldatav maksumus jääb vahemikku 30 000 krooni (ilma käibemaksuta) kuni „Riigihangete seaduses” sätestatav piirmäär, küsida pakkumine vähemalt kolmelt pakkujalt. Juhul, kui puudub pakkujate paljusus, võib võtta väiksema arvu pakkumisi. Juhul, kui elluviija olemasolev hangete teostamise kord sätestab madalama piirmäära, kohaldatakse seda;
 - 15.2.4.2. korras sätestatakse hangete läbiviimise eest vastutavad isikud, tähtajad, teostamise kord ja muud olulised tingimused;
 - 15.2.5. maksta tagasi rakendusüksuse poolt tagasinõutava toetuse tagasinõudmise otsuses märgitud summas ja tähtpäevaks;
 - 15.2.6. esitama rakendusasutuse või rakendusüksuse järelepäringule vastused 10 tööpäeva jooksul;
 - 15.2.7. teavitama rakendusüksust programmi jooksul ja 5 aasta jooksul pärast programmi lõppu programmist saadavast tulust vastavalt abikõlblikkuse määruse § 11;
 - 15.2.8. sätestama partnerluslepingus elluviija õiguse valesi kasutatud toetus partnerilt tagasi nõuda;
 - 15.2.9. tagama, et elluviija kasutatav raamatupidamissüsteem võimaldab struktuurivahenditega seotud kulude eristamist;
 - 15.2.10. säilitama programmi dokumentatsiooni 31. detsembrini 2025.a.

16. Rakendusüksuse õigused ja kohustused

- 16.1. Rakendusüksusel on õigus:
- 16.1.1. kontrollida programmi teostamist elluviija territooriumidel ja ruumides, samuti elluviija raamatupidamist ning toetuse kasutamise tingimuste täitmist, sealhulgas teostada programmi järelevalvet;
 - 16.1.2. peatada toetuse väljamaksmine või keelduda väljamaksmisest kui:
 - 16.1.2.1. elluviija majanduslik olukord on selliselt halvenenud, et toetuse kasutamine või programmi teostamine on ohustatud;
 - 16.1.2.2. elluviija ei ole täitnud struktuuritoetuse seaduses või selle alusel antud õigusaktides või programmis sätestatud kohustusi;
 - 16.1.2.3. esitatud väljamaksetaotlus või kuludokumentid ei vasta ettenähtud nõuetele;
 - 16.1.2.4. esitatud kuludokumentid ei vasta programmi perioodile, tegevustele või eesmärkidele;
 - 16.1.2.5. toetust taotletakse mitteabikõlblike kulude katteks;
 - 16.1.2.6. muudel struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides toodud juhtudel.
 - 16.1.3. osaleda vaatlejana hankekomisjoni töös ja hankelepingu sõlmimisele eelnevatel läbirääkimistel, mis on vajalikud riigihanke läbiviimiseks ja lepingu sõlmimiseks;
 - 16.1.4. tutvuda programmi teostamise käigus koostatavate dokumentidega;
 - 16.1.5. teostada muid struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides ning käesolevas programmis sätestatud toiminguid.
- 16.2. Rakendusüksuse kohustus on:
- 16.2.1. programmi seire, järelevalve ja muude andmete sisestamine struktuuritoetuse riiklikku registrisse;
 - 16.2.2. elluviija poolt koostatud programmi aasta- ja lõpparuannete läbivaatamine ja kinnitamine ning edastamine rakendusasutusele teadmiseks;
 - 16.2.3. elluviijale toetuse andmist ja kasutamist puudutavates küsimustes selgituste andmine;
 - 16.2.4. toetuse andmise ja kasutamise aruandluse jaoks vajalike andmete esitamine rakendusasutusele;
 - 16.2.5. toetuse andmise ja kasutamise kohta ülevaadete koostamine ja avalikustamine;
 - 16.2.6. programmi järelevalve, sh ettekirjutuse tegemine ning ettekirjutuse täitmise jälgimine;
 - 16.2.7. rakendusasutuse teavitamine rikkumistest;
 - 16.2.8. väljamaksete menetlemine, sh kulude abikõlblikkuse kontroll;
 - 16.2.9. toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumentide säilitamine vähemalt 2025. aasta 31. detsembrini;
 - 16.2.10. muude õigusaktides sätestatud kohustuste täitmine.

17. Toetuse väljamaksete tegemise kord

- 17.1. Toetuse väljamaksete tegemisel lähtutakse struktuuritoetuse seaduse § 23.
- 17.2. Esimese väljamaksetaotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga.
- 17.3. Toetus makstakse elluviijale välja rakendusüksusele esitatud väljamaksetaotluse alusel. Elluviija peab esitama rakendusüksuse poolt kinnitatud vormil väljamaksetaotlused rakendusüksusele vastavalt punktis 15.2.2. nimetatud väljamaksete prognoosile, kuid mitte harvem kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus. Rakendusüksuse nõudmisel lisab elluviija väljamaksetaotlusele kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiad. Esimesele ja viimasele väljamakse taotlusele tuleb lisada kõik kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiad.
- 17.4. Programmis osalevate partnerite kulud peavad kajastuma elluviija poolt rakendusüksusele esitatud väljamaksetaotlustes.
- 17.5. Väljamaksetaotlusi esitatakse punktis 10.4 „Programmi eelarve tegevuste lõikes” punktides 1, 2.1, 2.2, 2.3 ja 3 nimetatud tegevuste kaupa vastavalt punktis 15.2.2. nimetatud prognoosile.

- 17.6. Väljamaksetaotluste koostamise aluseks olevad kuludokumendid peavad vastama „Raamatupidamise seaduse” § 7 toodud nõuetele ning kuludokumentidele peab olema kantud programmi (või programmi tegevuse) struktuuritoetuse riikliku registri kood ning abikõlblikud summad.
- 17.7. Juhul, kui väljamaksetaotlus erineb rohkem kui 1/4 võrra esitatud prognoosist, on elluviija kohustatud rakendusüksuse nõudel esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas.
- 17.8. Elluviija võib taotleda väljamakseid vastavalt Rahandusministri määruses „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse väljamaksmise tingimused ja kord” sätestatule, sealhulgas 2008. aasta jooksul määruse §-s 6 sätestatud osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. Tasumata kuludokumentide alusel tehtava väljamakse aluseks on mh leping, arve, osaliselt tasutud kuludokumentide alusel väljamakset taotledes lisatakse ka maksekorralduse koopia omaosaluse äramaksmise kohta.
- 17.9. Viimane väljamaksetaotlus esitatakse koos programmi lõpparuandega. Väljamakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.

18. Programmi muutmise tingimused

- 18.1. Elluviija teavitab rakendusüksust ja rakendusasutust viivitamatult kirjalikku taasesitust võimaldavas vormis vajadusest teha programmis muudatusi ning esitab taotluse programmi muutmiseks.
- 18.2. Elluviija on kohustatud taotlema programmi muutmist juhul, kui:
 - 18.2.1. muutuvad elluviija juriidilised andmed;
 - 18.2.2. muutub elluviija staatus käibemaksudokumentide suhtes ja seetõttu muutub käibemaksu abikõlblikkus või kui üks partneritest muutub käibemaksudokumentide suhtes;
 - 18.2.3. soovitakse muuta programmi abikõlblikkuse perioodi;
 - 18.2.4. soovitakse muuta programmi tegevuste ajakava (punkt 11);
 - 18.2.5. soovitakse muuta programmi eelarvet tegevuste lõikes (punkt 10.4), kui ühe eelarveaasta summat muudetakse rohkem kui 10 % eelarveaasta kinnitatud summast, välja arvatud kuni 100 000 krooni ulatuses eelarveaasta jooksul tehtavate muudatuste puhul;
- 18.3. Punktis 18.2.1 ja 18.2.2 nimetatud programmi muutmise taotluse esitab elluviija rakendusasutusele.
- 18.4. Punktis 18.1, 18.2.3, 18.2.4 ja 18.2.5 nimetatud programmi muutmise taotluse esitab elluviija rakendusüksusele. Rakendusüksus vaatab muutmise taotluse läbi ja edastab selle rakendusasutusele 10 tööpäeva jooksul taotluse saabumisest koos hinnanguga muudatuse lubamise kohta.
- 18.5. Puuduste esinemisel annab rakendusüksus elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.
- 18.6. Elluviija võib programmi muutmise taotluse esitada rakendusasutusele kuni kaks korda aastas v.a. punktides 18.2.1 ja 18.2.2 toodud juhtudel.
- 18.7. Rakendusüksusel on õigus taotleda programmi muutmist, kui programmi aruannetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi eduka läbiviimise või eesmärkide saavutamiseks, esitades rakendusasutusele muutmise taotluse, teavitades sellest elluviijat.
- 18.8. Programmi muutmise otsuse teeb rakendusasutus 20 tööpäeva jooksul taotluse saamisest. Rakendusasutusel on õigus iseseisvalt algatada programmi muutmist, teavitades sellest rakendusüksust ja elluviijat.

- 18.9. Rakendusasutus edastab muudetud programmi rakendusüksusele ja elluviijale.
- 18.10. Juhul, kui muudatus programmi eelarves tegevuste lõikes (punkt 10.4) tehakse väiksemas mahus kui punktis 18.2.5 nimetatu, on elluviija enne muudatuste tegemist kohustatud uue programmi eelarve tegevuste lõikes kooskõlastama rakendusüksusega ning esitama kooskõlastatud eelarve tegevuste lõikes rakendusasutusele.
- 18.11. Juhul, kui elluviija soovib programmi aasta eelarvet ja tegevuskava muuta selliselt, et üks kulukoht suureneb/väheneb rohkem kui 10% selle kinnitatud summast, välja arvatud programmi aasta eelarves kuni 100 000 krooni ulatuses eelarve aasta jooksul tehtavad muudatused, on elluviija kohustatud enne kinnitatud programmi aasta eelarvest erinevate kulutuste tegemist esitama uue programmi aasta eelarve rakendusüksusele kooskõlastamiseks. Rakendusüksus edastab peale kooskõlastamist programmi aasta eelarve rakendusasutusele kinnitamiseks.
- 18.12. Juhul, kui muudatus programmi aasta eelarves tehakse väiksemas mahus kui punktis 18.11 nimetatu, on elluviija kohustatud rakendusüksust teavitama enne kinnitatud programmi aasta eelarvest erinevate kulutuste tegemist nimetatud muudatustest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja esitama rakendusüksuse nõudel uue eelarve.
- 18.13. Koos programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava kinnitamisega, muudab rakendusasutus programmi eelarvet aastate lõikes (punkt 10.3) vastavalt eelmise perioodi tegelikele kulutustele.
- 18.14. Programmi alusel antava toetuse suurendamise tingimused:
- 18.14.1. toetuse suurendamine on vajalik programmi eesmärkide saavutamiseks;
- 18.14.2. meetme „Kooli poolelijätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine“ eelarve vahendite jääk võimaldab seda;
- 18.14.3. toetuse summa suurenemisel toetuse määr ei suurene.

19. Programmi aruandlus

- 19.1. Rakendusasutus kehtestab programmi aruannete esitamise korra ning aastaaruande ja lõpparuande vormid.
- 19.2. Elluviija esitab eelnevalt Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonnaga kooskõlastatud programmi aastaaruande rakendusüksusele järgneva aasta 31. jaanuariks.
- 19.3. Elluviija esitab koos viimase väljamaksetaotlusega programmi lõpparuande, mis on eelnevalt kooskõlastatud Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonnaga.
- 19.4. Rakendusüksus kontrollib esitatud aasta ja lõpparuannete vormikohasust ning andmete õigsust. Kui programmi aruanne on nõuetekohaselt täidetud ja selles esitatud andmed õiged ning viidatud puudused parandatud, kinnitab rakendusüksuse juhatus aruande ning teavitab sellest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis elluviijat ja rakendusasutust.
- 19.5. Kui aruandes esitatud andmetest ilmneb, et programmi eduka eluviimise tagamiseks on vaja rakendada täiendavaid abinõusid, teeb rakendusüksus elluviijale ja rakendusasutusele ettepaneku programmi tegevusplaani või eelarve muutmiseks.

20. Teavitamine

- 20.1. Elluviijal tulenevalt struktuuritoetuse seaduse § 22 punktist 13 ning Vabariigi Valitsuse 30.08.2007. a määrusest nr 211 „Struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetusest rahastatud objektide tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ning kord“ (edaspidi *teavitamise määrus*) on kohustus teavitada programmi sihtgrupe ning avalikkust, et tegemist on struktuuritoetuse abil elluviidava programmiga.
- 20.2. Elluviiija tagab programmalase teavitustegevuse (sh teavitades programmi algamisest ja lõppemisest) ning kasutab nõuetekohast tähistust programmiga seotud materjalidel ja üritustel vastavalt teavitamise määruses ettenähtud nõuetele.
- 20.3. Elluviijal peab säilima jälg teavitustegevusest, mille alusel on võimalik teavitustegevust tagantjärele tõestada. Teavituse kulud kajastatakse programmi eelarves.

21. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

- 21.1. Toetuse tagasinõudmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 26 sätestatule.
- 21.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 27 – 28 sätestatule.

Tiina Kivirand
üldharidusosakonna juhataja kt